

เทศบาลตำบลอ่าวขนอม
เลขที่รับ 1190/65
วันที่รับ 22 มิ.ย. 2565
เวลา 15.50 น.

ที่ นศ ๐๐๓๒/วต๓๔๓

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช

ถนนราชดำเนิน นศ ๕๐๐๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

กองการศึกษา

เลขที่รับ 146/65

วันที่ 22 มิ.ย. 2565

เรื่อง (น.อ.อ.อ.) เนื่องในโอกาส 15.45 น.

เรื่อง กิจกรรมเฉลิมฉลองครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ได้รับการประกาศยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม

เรียน (หน่วยงานตามบัญชีแนบท้าย)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารประวัติและผลงานพระยาศรีสุนทรโวหาร จำนวน ๑ ชุด
- ๒. แนวทางการจัดพิธีทางศาสนาและแบบปรายงาน จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับแจ้งจากจังหวัดฉะเชิงเทราว่า ได้เสนอชื่อพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ต่อบุคลากรยูเนสโก เพื่อประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลอง เนื่องในวาระครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และในการประชุมสมัยสามัญขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ ๔๑ ได้มีมติประกาศยกย่องพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นบุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม และร่วมเฉลิมฉลองในวาระครบรอบที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดให้มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองหลังได้รับการประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลก ตามที่เสนอไว้ต่อบุคลากรยูเนสโกด้วย

ในการนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร(น้อย อาจารยางกูร) ให้เจ้าหน้าที่ พนักงาน รวมไปถึงเด็ก เยาวชน และประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ (โดยผู้รับ อึ้งกมลกิจ)
นายก อบจ.นครศรีธรรมราช นายก อบจ.นครศรีธรรมราช
นายก อบจ.นครศรีธรรมราช

(นางเรืองอุไร บุญช่วยชูพันธ์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
โทร. ๐ ๗๕ ๓๑ ๐๐๕๗
โทรสาร ๐ ๗๕๓๔ ๗๘๑๑

(นางเรืองอุไร บุญช่วยชูพันธ์)
นายก อบจ.นครศรีธรรมราช

(นางเรืองอุไร บุญช่วยชูพันธ์)
นายก อบจ.นครศรีธรรมราช

บัญชีแนบท้ายหนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ นศ ๐๐๓๒/ว ๓๗๔๓ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

๑. หัวหน้าส่วนราชการส่วนกลาง
๒. หัวหน้าส่วนราชการส่วนภูมิภาค
๓. หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
๔. นายอำเภอทุกอำเภอ
๕. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
๖. นายกเทศมนตรีนครศรีธรรมราช
๗. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง
๘. ผู้บริหารองค์กรภาคเอกชนทุกแห่ง

ประวัติพระยาศรีสุนทรโวหาร ญาณปริชามาศย์ บรมนารถนิตยภักดี พริยพาหะ
(น้อย อาจารย์ยางกูร)

ค.ศ. ๑๘๒๒ (พ.ศ. ๒๓๖๕) พระยาศรีสุนทรโวหาร เดิมชื่อน้อย เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๖๕ ที่บ้านคลองโสรธร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรของนายทองดี นางบัว เมื่ออายุ ๖ - ๗ ปี เริ่มเรียนหนังสือไทยกับพระพี่ชายคนโตซึ่งจำพรรษาที่วัดโสรธร เมื่ออายุ ๑๓ ปี ไปอยู่กับสามเณรทัด (น้ำชาย) ที่วัดสเกษ (วัดสระเกษราชวรมหาวิหาร)

ค.ศ. ๑๘๓๖ (พ.ศ. ๒๓๗๙) บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๔ ปี

ค.ศ. ๑๘๔๓ (พ.ศ. ๒๓๘๖) เมื่ออายุ ๒๑ ปี อุปสมบทและสอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค ขณะเมื่อบวชได้ ๓ พรรษา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดทั้งพระอารามและสร้างกุหาทอง ปัจจุบันยังมีกุฏิหมาน้อยซึ่งทางวัดได้อนุรักษ์ไว้ ต่อมาเมื่อบวชได้ ๖ พรรษา สอบได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค

ค.ศ. ๑๘๕๒ (พ.ศ. ๒๓๙๕) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ (ชั้นสามัญ) ที่พระประสิทธิ์สุตคุณ

ค.ศ. ๑๘๕๓ (พ.ศ. ๒๓๙๖) ลาสิกขาถวายตัวเป็นมหาดเล็กหลวงเวรศักดิ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ค.ศ. ๑๘๕๔ (พ.ศ. ๒๓๙๗) เป็นขุนประสิทธิ์อักษรสาตรา ผู้ช่วยเจ้ากรมพระอาลักษณ์ และว่าที่เจ้ากรมอักษรพิมพ์การ ได้ตามเสด็จเมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการเกิดสุริยุปราคา ตั้งที่ทรงคำนวณเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้าทีตำบลหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เลื่อนเป็นขุนสารประเสริฐ

ค.ศ. ๑๘๖๙ (พ.ศ. ๒๔๑๒) เป็นผู้ขนานนามช้างเผือกและนิพนธ์ฉันทกถ์กล่อมช้างพระเสวตรวรวรรณ ช้างแรกที่เข้าสู่พระบารมี และอีกทุกช้างในขณะท่านมีชีวิตอยู่ ๑๐ ช้าง ด้วยฉันท ๘ บท

ค.ศ. ๑๘๖๙ (พ.ศ. ๒๔๑๒) นิพนธ์แบบเรียนภาษาไทย คือ มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน พิศาลการ์นต์

ค.ศ. ๑๘๗๐ (พ.ศ. ๒๔๑๓) เป็นหลวงสารประเสริฐ เป็นครูสอนหนังสือไทยที่กรมทหารมหาดเล็ก

ค.ศ. ๑๘๗๑ (พ.ศ. ๒๔๑๔) เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรกของโรงเรียนหลวงและเป็นครูสอนหนังสือไทย

ค.ศ. ๑๘๗๓ (พ.ศ. ๒๔๑๖) นิพนธ์หนังสือไวพจน์พิจารณ์ และได้รวมเป็นชุดแบบเรียนหลวง ๖ เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณ์ พิศาลการ์นต์ และหนังสืออื่นอีกหลายเล่ม

ค.ศ. ๑๘๗๕ (พ.ศ. ๒๔๑๘) เป็น "พระศรีสุนทรโวหาร" เจ้ากรมพระอาลักษณ์

ค.ศ. ๑๘๗๙ (พ.ศ. ๒๔๒๒) เป็นกรรมการ ๑ ใน ๘ คน ควบคุมจัดการโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ "โรงเรียนนันทอุทยาน" และเป็นแม่กองตรวจโคลงและร่วมแต่งโคลงรามเกียรติ์เพื่อจารึกบนแผ่นศิลาติดที่เสาระเบียงรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อการฉลองพระนครครบรอบ ๑๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๒๕

ค.ศ. ๑๘๘๒ (พ.ศ. ๒๔๒๕) นิพนธ์หนังสือไทยอีกหลายเล่ม ได้รับพระราชทานเหรียญคุณวุฒิมา เข้มศิลปวิทยา เป็นที่หมายว่าเป็นผู้มีความรู้พิเศษ ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น "พระยาศรีสุนทรโวหาร ญาณปริชามาตย์ บรมนารถนิตยภักดี พิริยพาหะ"

ค.ศ. ๑๘๘๓ (พ.ศ. ๒๔๒๖) เป็นพระอาจารย์ถวายอักษรสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรมงกุฎ สมเด็จพระเจ้าฟ้า มหาวชิราวุธ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าและพระเจ้าลูกยาเธออีกหลายพระองค์ นอกจากงานที่กล่าว มาแล้วยังมีงานในหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น เป็นองคมนตรีที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน เลขานุการสภาที่ปรึกษา ราชการแผ่นดินและเลขานุการองคมนตรีสภา กรรมการสอบไล่หนังสือไทยชั้นสูง กรรมการหอพระสมุด วชิรญาณ กรรมการจัดพิมพ์พระไตรปิฎก ท่านมีผลงานนิพนธ์รวม ๓๓ เรื่อง

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย) สมรสกับคุณหญิงแย้ม มีบุตรธิดา ๖ คน

ค.ศ. ๑๘๘๑ (พ.ศ. ๒๔๓๔) ท่านป่วยด้วยโรคชราและถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๔ สิริอายุ ๖๙ ปี

ค.ศ. ๑๘๙๕ (พ.ศ. ๒๔๓๘) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๘ ที่วัดสกุณ (วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร)

ท่านได้รับคำยกย่องดังนี้

"ศาลฎีกาในเรื่องหนังสือไทย" โดยพระราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารัชนิจันทร์ กรมหมื่น พิตยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)

"จินตกวีชั้นสูง" โดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส

"ปราชญ์ภาษาไทย" โดยคนทั่วไปในยุคหลัง

ผลงานนิพนธ์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

๑. หนังสือแบบเรียนภาษาไทย

๑.๑ หนังสือแบบเรียนหลวง

- ๑) มูลบทบรรพกิจ (เป็นการสอนเขียนสอนอ่านเบื้องต้นเริ่มจากพยัญชนะ)
- ๒) วาหนิตินิกร (เป็นเรื่องอักษรนำ)
- ๓) อักษรประโยค (เป็นเรื่องว่าด้วยการควบกล้ำ)
- ๔) สันโยคพิธาน (เป็นการประมวลคำที่ใช้ในมาตรา แม่ กน กก กค กบ)
- ๕) ไวยากรณ์พิจารณ์ (คำพ้องรูป พ้องเสียง)
- ๖) พิศาลการันต์ (เป็นเรื่องตัวการันต์ต่าง ๆ)

๑.๒ หนังสือเสริมแบบเรียนภาษาไทย

- ๑) อนันตวิภาค (อธิบายศัพท์ต่าง ๆ มีศัพท์โบราณ เขมร ขวา บาลี แผลง ราชาศัพท์ เป็นต้น)
- ๒) เขมรากลมมาลา (เป็นแบบหนังสือขอม)
- ๓) นิติสารสาธก (กล่าวถึงแบบเรียนภาษาไทยของท่าน)
- ๔) อุโฆษพจน์ (คำพ้องรูป พ้องเสียง)
- ๕) ปกิรีณภาพจนาด์ (คำกลอนสุภาพ ๑๐๑ บท ไม่เรียงกัน อธิบายศัพท์ต่าง ๆ คำพ้องเสียง พ้องรูป)
- ๖) ไวยากรณ์ประพันธ์ (คำพ้องรูป พ้องเสียง)
- ๗) สันโยคพิธานแปล
- ๘) วิธีสอนหนังสือไทย (ลักษณะวิธีสอนเรียนหนังสือไทย)
- ๙) พรรณพฤกษา (รวบรวมชื่อพืชพรรณต่าง ๆ พันธุ์มะม่วง พันธุ์ทุเรียน)
- ๑๐) สัตวาทิธาน (รวบรวมชื่อสัตว์ต่าง ๆ)
- ๑๑) สยามสาธก (รวมศัพท์ภาษามคธที่ใช้ในภาษาไทย)
- ๑๒) วรรณสาทิศ (รวมศัพท์ภาษามคธที่ใช้ในภาษาไทย)

๒. ผลงานอื่นและผลงานร่วม

๒.๑ หนังสือประเภทสุภาพิต

- ๑) วชิรญาณสุภาพิต
- ๒) โคลงสุภาสิตเจ้านาย
- ๓) โคลงพิพิธพากย์
- ๔) โคลงอุภัยพากย์
- ๕) วรรณพฤกษาคำฉันท์

แนวทางการจัดพิธีทางศาสนา
เฉลิมฉลองเนื่องในวาระครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม

จังหวัด ทุกจังหวัดทั่วประเทศมอบหมายให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑. จังหวัดฉะเชิงเทรา (จังหวัดเจ้าภาพ) จัดพิธีสักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) พิธีทางศาสนา เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวาระครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม ในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ดังนี้

๑) จัดพิธีสักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

- พิธีวางพุ่มสักการะเบื้องหน้าอนุสาวรีย์พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
- การแสดงศิลปวัฒนธรรมเชิดชูเกียรติพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

๒) จัดพิธีทางศาสนา เพื่อเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ณ วัดโสธรวราราม วรวิหาร โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

- พิธีทำบุญและสวดเจริญพระพุทธมนต์
- จัดตั้งโต๊ะหมู่สักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
- กล่าวบทพระพันธุสวดดีพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

๓) จัดนิทรรศการประวัติและผลงานพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

๒. จังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ ขอความร่วมมือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑) เผยแพร่ประวัติและผลงานพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ด้วยสื่อต่างๆ ในท้องถิ่น สื่อออนไลน์ของหน่วยงาน เพื่อเชิดชูเกียรติและสร้างการรับรู้เนื่องในวาระครบรอบ ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม

๒) จัดพิธีทางศาสนา โดยร่วมกับวัดที่มีความพร้อมในพื้นที่ อย่างน้อย ๑ วัด เพื่อเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด (ดำเนินการช่วงระยะเวลาเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๕) ทั้งนี้ ในการจัดพิธีทางศาสนา เพื่อเฉลิมฉลองฯ ให้มีการจัดตั้งโต๊ะหมู่สักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) และพร้อมนี้ได้แนบภาพถ่ายพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) มาด้วยแล้ว ตามคิวอาร์โค้ดด้านล่างนี้

๓) จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานจัดพิธีทางศาสนา พร้อมภาพถ่าย ให้จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ เพื่อรวบรวมรายงานผลการจัดกิจกรรมภาพรวมทั่วประเทศให้องค์การยูเนสโกทราบในลำดับต่อไป โดยจัดส่งแบบรายงานฯ ได้ที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ถนนเรืองวุฒิ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือทางเมล์ racpg1@gmail.com

ผู้ประสานงาน ได้แก่ นางสาวสรน สรีขวนะ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์

๐๙ ๔๗๙๘ ๒๖๑๔

ประวัติและผลงานพระยาศรีฯ

รูปพระยาศรีสุนทรโวหารฯ

แบบรายงานฯ

แบบรายงาน

การจัดพิธีทางศาสนาเพื่อเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปีชาตกาล พระยาศรีสุนทรโวหาร
(น้อย อาจารย์ยางกูร) บุคคลสำคัญของโลก ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม

๑. ชื่อหน่วยงาน

.....
.....

๒. ชื่อโครงการ/กิจกรรม

.....
.....

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

.....
.....

๔. สถานที่ดำเนินการ

.....
.....

๕. รายละเอียดการจัดกิจกรรม

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.
๖.

๕. จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน คน

๖. งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

.....
.....

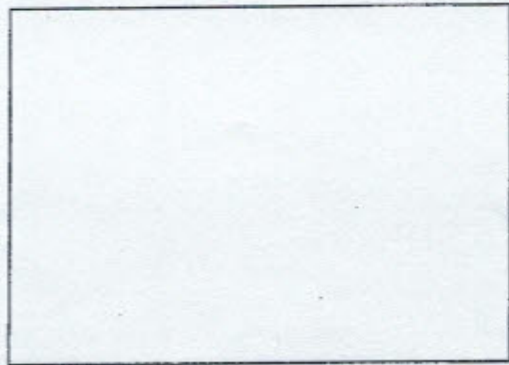
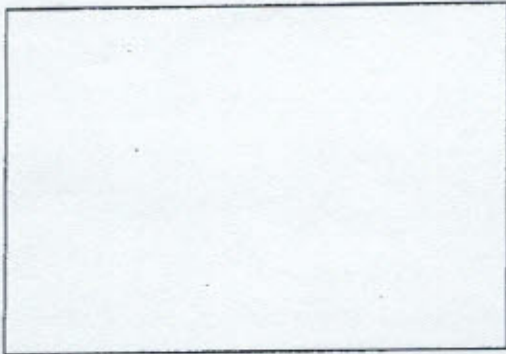
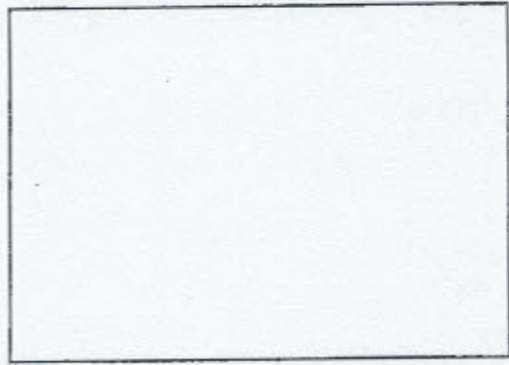
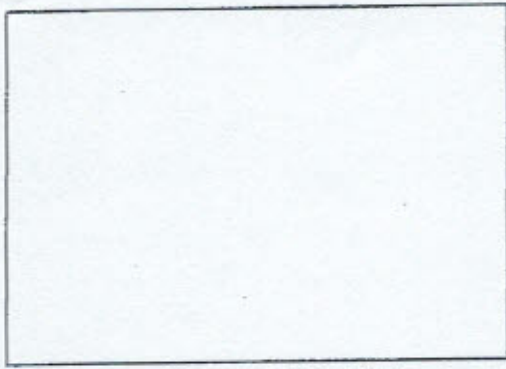
๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
.....

๘. หน่วยงาน/องค์กร/เครือข่าย ที่สนับสนุน และเข้าร่วม

.....
.....

๙. รูปภาพกิจกรรม

ลงชื่อผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง.....